

Dossier Beslisbomen²

**Gebruik van beslisbomen
bij het klachten- en schadebeheer
en concrete voorbeelden**

Editie 1.1 | 2023

vereniging voor
openbaar groen

Dossier Beslisbomen²: klachten- en schadebeheer

Dat bomen belangrijk zijn in een stedelijk beleid daar hoeven we de lokale groendienst niet meer van te overtuigen. We zijn allemaal op zoek naar waar we meer bomen kunnen plaatsen op ons grondgebied. We doen mee met het bomencharter, meer bos in Vlaanderen, we motiveren burgers, etc. Soms vergeten we ook wel eens dat we ons bestaand bomenbestand goed moeten beheren, gezond moeten houden, ... of kortom moeten koesteren. Want 'bomen op leeftijd' zijn zoveel meer waard dan nieuwe. Burgers zijn meestal principieel overtuigd van meer bomen. Maar als het gaat over die bomen in hun straat, in hun tuin, bij de burens of in het nabijge park, ... dan kunnen ze wel eens een andere mening hebben. Dan refereren ze wel eens naar 'overlast'. Je kent het bredere plaatje in kader van klimaat en biodiversiteit die natuurlijk pleit voor maximaal behoud, maar je bent ook niet blind voor de individuele vraag van de burger. Sterker nog die burger argumenteert uitvoerig, neemt een advocaat desnoods of spant iemand voor zijn kar om zijn gelijk te halen. Hoe ga je hiermee om als bestuur?

Beslisbomen brengen soelaas. Alles begint met een objectieve benadering van een vraag tot rooien of klacht. Daarom hielden we een tijdje geleden een webinar rond 'Beslisbomen²'. In navolging van deze webinar (<https://vvog.info/webinar-beslis-bomen>) stellen we nu ons eerste 'Dossier Beslisbomen²' voor waarin we op een eenvoudige en praktische manier een bepaald thema kort verder uitwerken en een naslagwerk aanbieden zodat je hiermee aan de slag kan gaan. We reiken hieronder enkele belangrijke aandachtspunten, praktische tips en concrete voorbeelden van beslisbomen of -matrices aan.

Een bredere visie is noodzakelijk

Bomen in het straatbeeld dragen bij aan een leefbare omgeving. Maar de positieve aspecten van een boom worden alleen maar belangrijker naarmate de boom in omvang toeneemt. Daar knelt vaak het schoentje want meestal wordt de vereiste ruimte niet aan de boom gegund. Dit kan opgelost worden door een bomenplan op te stellen waardoor straatbomen wel het nodige aanzien krijgen.

Een bomenbeleids- en beheersplan zorgt voor een planmatige aanpak en duurzaam beheer van het bomenbestand. In een bomenplan wordt namelijk een langetermijnvisie vooropgesteld voor zowel het behoud als de uitbreiding van het bomenbestand, zodat er niet willekeurig mee wordt omgesprongen en er een standvastige besluitvorming over is. Deze langetermijnvisie garandeert een duurzame aanpak. Het bomenplan kan richtlijnen bevatten voor het hele grondgebied, voor verschillende doelgroepen (scholen, burgers, nutsmaatschappijen...), en voor elke boom apart.

Hoe een bomenplan tot stand komt, wordt uitgelegd in volgende video: (Urban Forestry i.s.m. VVOG): <https://youtu.be/AGuPFQeVOGE>.

Daarnaast is ook de bomenvisietool een interessant instrument waarmee de steden en gemeenten op een eenvoudige manier zelf de aanzet kunnen geven tot het uitschrijven van een bomenvisietekst. Deze visietekst dient als basis tot het opstellen van een bomenbeleidsplan. Verdere uitleg kan je op volgende link vinden: <https://vvog.info/bomenvisietool>

Positieve en negatieve aspecten van bomen

Volgende eigenschappen worden enkel positiever naarmate de boom ouder en groter wordt:

- verkoelend effect
- waterbuffering
- luchtzuivering
- opslag CO₂
- positieve impact op de biodiversiteit
- positieve invloed op ons mentaal welzijn
- cultuurhistorische waarde
- beeldbepalend
- structuurvariatie
- ...

Er zijn echter ook negatievere aspecten zoals overlast of schade:

- wortelopdruk
- schaduw op gebouwen
- uitwaaiende takken
- overhangende takken
- stormschade
- blad-, vrucht- en zaadval
- schade aan nutsvoorzieningen.

Deze vormen van hinder kunnen opgenomen worden in een bomenplan zodat op een consequente wijze de klachten behandeld kunnen worden. Hier komen beslisbomen of afwegingskaders van pas. Beslisbomen zijn er in verschillende formats, of het nu een stroomschema is of een puntensysteem (afwegingskader). Er wordt voor bepaalde parameters (soort, locatie, leeftijd, mate van hinder...) ofwel een ja/nee-keuze gemaakt ofwel een puntenschaal gevolgd. Afhankelijk van het aantal punten of het bekomen eindresultaat, kan een bepaald beheer voorgesteld worden om het probleem te verhelpen of zal de boom geveld moeten worden. De boom vellen is steeds de laatste optie.

Door steeds dezelfde beslisbomen te volgen en te gebruiken, wordt op eenzelfde, objectieve manier een beslissing genomen en advies gegeven bij klachten of bij het behandelen van omgevingsvergunningen.

Door grondig na te denken over het ontwerp van een beslisboom- of matrix, en dit bijgevolg ook vast te leggen, kunnen bepaalde parameters meer doorwegen dan anderen. Ook wordt de willekeur van beslissingen weg gefilterd en zal de ambtenaar op steeds dezelfde grondslag kunnen terugvallen zodat een duidelijke argumentatie kan gegeven worden aan de beslissing.

Door het consequent gebruik van beslisbomen- of matrices wordt bewuster omgesprongen met de bestaande bomen en hun beheer.

1. Algemene aandachtspunten

Als VVOG zien wij de kracht van beslisbomen of afwegingskaders om beslissingen over kapvergunningen of klachten te objectiveren. Je kan beslisbomen op verschillende manieren toepassen:

Zo kan het zijn dat je liever alleen een beslisboom gebruikt bij het beoordelen van ‘kapvergunningen’ (voorbeeld: ANB, bijlage 2).

Maar je kan ook een stap verder gaan door ook beslisbomen te gebruiken bij het behandelen van klachten en schadeclaims. Op die manier krijgt men misschien een ander inzicht, wordt een alternatief aangereikt en is er een andere oplossing dan de boom zomaar te vellen (voorbeeld: Zedelgem, bijlage 1).

1.1. Koppeling met bestaande (beleids)plannen

Koppel beslisbomen aan een al goedgekeurd groenstructuurplan, klimaatplan, mobiliteitsplan etc. of neem ze op in het bomenbeleidsplan. De beslisbomen zijn een middel om de doelstellingen binnen deze beleidsplannen te halen. Op deze manier creëer je draagvlak op verschillende beleidsniveaus en -domeinen en filter je de willekeur zo veel mogelijk weg in de beslissingen.

1.2. Puntensysteem

Tracht te werken met een doordacht puntensysteem en een duidelijke omschrijving te formuleren zodat een andere ambtenaar ook in staat is om dezelfde uitkomst te bekomen. Hoe minder twijfel er is, hoe beter dit systeem zal werken. Zo een puntensysteem kan evolueren of aangepast worden wanneer dit nodig blijkt uit ervaring of tijdens het gebruik van de beslisbomen of -matrices.

1.3. Bekijk de omgeving

Bepaalde buurten kunnen typische ‘problemen’ hebben die van belang kunnen zijn. Zo kan het bv. zijn dat er al eerder problemen waren met bomen of dat het vb. een vrij groenarme buurt is.

Maar de beslisbomen doelen net op een objectieve manier van beslissen en zouden eenzelfde uitkomst moeten hebben, onafhankelijk van de omgeving of situatie. Echter kan de communicatie en argumentatie bij beide situaties verschillen.

1.4. Ga in dialoog met de burger

Wat zeker ook het draagvlak kan vergroten over het openbaar groen is om ter plaatse te gaan met de aanvrager om de beoordeling in te vullen en te bekijken wat de mogelijkheden zijn. Probeer de burger mee te betrekken in het verhaal van duurzaam groen, geef de positieve aspecten en de boomwaarde weer bv. zodat duidelijk is waarom een bepaalde beslissing wordt genomen. Geef indien mogelijk of gewenst een beknopt advies ter plaatse en luister naar elkaars overtuigingen zodat op een constructieve manier wordt overlegd. De burger moet geïnformeerd worden over de beslisbomen en het nut ervan, waarom ze gebruikt worden en waarom bestaande bomen behouden moeten blijven en oudere bomen niet gelijk staan aan nieuwe aanplant. Net daar ligt de taak van de groenambtenaar, -medewerkers of schepen.

1.5. Parameters

Volgende berekeningsmethodes en parameters spelen een rol:

1. Uniforme methode voor waardebeoordeling van bomen
2. Boomsoort (inheems of niet, speciale soort, dendrologische waarde)
3. Stamomtrek en hoogte
4. Leeftijd
5. Conditie van de boom
6. Standplaats
7. Plantwijze (solitair, bomenrij, dreef, park...)
8. Beeldbepalend voor de omgeving
9. Cultuurhistorische waarde/erfgoedwaarde
10. Biodiversiteit/habitat

11. Schade of overlast
 - a. Wortelopdruk
 - b. Schaduw aan woningen
 - c. Omwaaiende takken
 - d. Overhangende takken
 - e. Stormschade
 - f. Blad-, vrucht- en zaadval
 - g. Schade aan nutsvoorzieningen

2. Statuut van beslisbomen

De beslisbomen of het afwegingskader kunnen een grondslag vinden in bepaalde plannen of het wordt gedragen door het bestuur, maar kan evengoed dienen als intern werkdocument. Voor beiden is er iets te zeggen: een intern werkdocument kan in het begin makkelijk aangepast en 'gefinetuned' worden zodat een mooi eindresultaat alsnog kan worden goedgekeurd door het bestuur. Eens het is goedgekeurd, kan je steun vinden bij het bestuur en staan ze achter de beslissingen die genomen worden op basis van de beslisbomen/afwegingskaders.

2.1. Intern document

Dit wordt intern door medewerkers van de dienst opgemaakt en gebruikt, in afspraak met de schepen. Voordeel hiervan is dat dit snel nog aangepast kan worden mochten er daartoe redenen zijn. Nadeel is dat dit geen officieel statuut heeft, het is niet ingedeekt door een College van Burgemeester en schepenen.

2.2. Goedgekeurd door CBS

Het afwegingskader wordt goedgekeurd in een schepencollege en op die manier bekrachtigt men ook de principes. Beslisbomen kunnen bijvoorbeeld opgenomen worden in een bomenplan zodat dit goedgekeurd is door de gemeenteraad.

Voordeel is dat het kader door iedereen aanvaard wordt en er achteraf geen discussies meer zijn.

Nadeel is dat dit ook openbaar is, de afweging is duidelijk. Het zou ook omgekeerd gebruikt kunnen worden door de burger waarbij men de criteria gebruikt om zijn gelijk te halen.

2.3. Schepen(college) kan overrulen (Primaat van de politiek)

Na het uitvoeren van een afwegingskader of beslisboom, gaat het advies voor een beslissing meestal naar het CBS. Er kunnen echter onbekende argumenten zijn om af te wijken van het advies. Dit is perfect mogelijk. Maar gezien de openbaarheid en de objectieve inschatting moet dit wel beter gemotiveerd worden en is de meeste willekeur er uit.

De ambtenaar neemt steeds een objectieve beslissing op basis van een beslisboom of afwegingskader.

Maar politici kunnen afwijken van hetgeen de ambtenaar adviseert, hierbij nemen ze wel hun politieke verantwoordelijkheid op en dienen ze verantwoording af te leggen bij vragen of betwistingen.

Er kunnen ook strengere regels opgelegd worden zoals bv. compensatiegroen.

3. Compensatiegroen

Compensatiegroen wordt opgenomen in de voorwaarden van de kapvergunning. Hierbij wordt een heraanplanting opgelegd, zodat klimaatdoelstellingen worden gehaald en er netto geen bomen verdwijnen. De burger moet dan een bepaald aantal bomen terug aanplanten binnen de twee jaar.

Maar soms loopt het zo eenvoudig niet, burgers krijgen mogelijk de indruk dat ze, zonder al te veel verplichtingen, bomen kunnen vellen doordat de controle achterwege blijft. Ambtenaren hebben momenteel al veel werk, waardoor de controle er soms gewoonweg niet bij kan genomen worden.

Maar de controle kan op verschillende manieren gebeuren, afhankelijk van de beschikbare tijd van de ambtenaar:

- **Op het terrein gaan controleren:** dan worden alle kapvergunningen van het afgelopen jaar of de afgelopen twee jaar gecontroleerd en wordt bekeken of er effectief een heraanplant is gevolgd. Dit is uiteraard zeer tijdsintensief, maar geeft de burger de plicht om de heraanplanting te doen.
- **Steekproeven** uitvoeren: dit gebeurt bij een beperkt aantal locaties waar gekeken wordt of de heraanplanting daadwerkelijk gebeurd is. Burgers weten dan dat er steeds gecontroleerd kan worden. Dit is minder tijdsintensief maar vraagt nog steeds voorbereiding en rondgang, maar het zal doeltreffend zijn aangezien de burger wel zal aanplanten uit vrees voor een controle.
- **Foto's opvragen** van de heraanplanting: burgers kunnen na de aanplanting een mailtje sturen naar de groenambtenaar met bewijsstukken dat de heraanplanting effectief is gebeurd.
- Gerust zijn in de **goodwill van de burger:** hierbij vertrouwt je de burgers volledig zonder dat er een controle gebeurt of bewijsmateriaal wordt opgevraagd. Dit vraagt geen tijd van de ambtenaar, maar kan wel nefast zijn voor het aantal bomen in uw stad/gemeente.

Een andere manier van 'controle' is een waarborg of een boombelasting. Dit geeft een grotere zekerheid zodat de burger effectief overgaat tot heraanplanting:

- Een **waarborg** wordt opgenomen in de voorwaarden van de kapvergunning waarbij een bepaald bedrag overgemaakt wordt aan de gemeente, naast de voorwaarde van de heraanplanting. Als de heraanplanting gebeurt, krijgt de burger de waarborg terug. Maar als de heraanplanting niet gebeurt, dan houdt de gemeente de waarborg zodat zij hiermee bomen kunnen aanplanten.
- De **bombelasting** is een strengere maatregel waarbij gezonde bomen onrechtmatig zijn geveld en hier wordt een soort schadevergoeding gevraagd. Ofwel moet een vastgesteld bedrag (afhankelijk van de stamomtrek) worden betaald ofwel moeten een of meerdere bomen worden geplant.

4. Voorbeelden beslisbomen

Tot slot geven we hieronder enkele gebruikte systemen van Vlaamse steden of gemeenten weer, zoals voorgesteld op onze webinar over Beslisbomen² (<https://vvog.info/webinar-beslis-bomen>). De vorm verschilt onderling maar de gedachtegang blijft hetzelfde: het behoud en kwaliteitsvol beheer van bomen.

Voorbeelden

1. Beslisbomen i.s.m. Vives (Zedelgem, Knokke-Heist...)

Deze beslisbomen zijn opgesplitst per type van overlast/schade, waarbij een aantal ja/nee-vragen worden gesteld. Door dit stroomschema te volgen kom je bij de meest geschikte oplossing om het probleem te verhelpen. Dit kan zowel niks doen, gepast beheer of de boom vellen zijn.

De beslisbomen/stroomschema's zijn opgenomen in een bomenplan zodat de beslisbomen niet alleen staan en er gewerkt wordt naar een duurzaam bomenbeleid. De gepaste keuzes maken a.d.h.v. beslisbomen passen dan in het groter geheel van het beleid. Dit doordat er per klacht zorgvuldig wordt geanalyseerd wat in die situatie de meest geschikte oplossing is.

Deze beslisbomen behandelen uitsluitend de bomen op openbaar domein en niet diegene op private percelen. In bijlage hebben we 4 van de 10 beslisbomen opgenomen als voorbeeld van de werkwijze.

2. Beslisboom van ANB

De beslisboom/afwegingskader van het ANB is een hulpmiddel om de vergunningverlenende overheid te ondersteunen bij vergunningsaanvragen om bomen te kappen.

Elke parameter (hoogte bvb.) bevat enkele opties (bvb. hoger dan 20m, tussen 10 en 20m, lager dan 10m) en aan elke optie hangt een score (resp. 10, 6 en 2). De som van al de scores van elke parameter geeft een duidelijk totaalcijfer waaruit blijkt of de velling al dan niet toegelaten is en onder welke voorwaarden.

Dit systeem treedt minder in detail dan hetgeen hierboven, doordat bepaalde types van hinder of overlast aangepakt wordt bij de beslisboom i.s.m. Vives. Zo wordt in het eerste systeem (beslisbomen i.s.m. Vives) bij wortelopdruk geadviseerd om signalisatie te voorzien als de wortelopdruk beperkt is. Terwijl het je, bij het gebruik van de beslisboom van ANB, vrij staat wat je doet in dit geval (vellen is hier uiteraard geen optie, aangezien de wortelopdruk beperkt is).

3. Beslisboom van Diksmuide

Dit systeem sluit nauw aan bij dat van ANB, maar is persoonlijker gemaakt voor Diksmuide.

Enkele parameters (zowel opgenomen in het systeem van Diksmuide als van ANB) zijn bijvoorbeeld: omtrek, leeftijd, herkomst, hoogte, ecologische meerwaarde, beeldbepalend, doorwortelbare oppervlakte etc.

Ook zal vanaf mei 2022 de Uniforme Methode meegenomen worden in deze berekening, wat uiteraard zeer waardevol is.

4. Beslisboom van Izegem

De beslisboom van Izegem werkt ook met een puntensysteem, maar hanteren iets minder parameters dan ANB of Diksmuide. De Uniforme Methode wordt wel meegenomen via een apart dossiertje, en de beslissing wordt ook mede bepaald door beeld of culturele waarde, educatie, overlast en dergelijke. Aan de hand van de beslisboom en de Uniforme Methode wordt een advies op maat geschreven met enkele voorwaarden of aanbevelingen.

Contact

Vito Leyssens | Vito@vvog.info

Filiep Bouckenoghe | Filiep.bouckenoghe@vvog.info

Bijlagen

Bijlage 1 Beslisbomen i.s.m. Vives

Meldingsbeheer

Wanneer we bomen planten en laten groeien weten we ongetwijfeld ook dat er af en toe meldingen binnen gaan komen rond deze groenelementen. Het bomenplan zal zorgen voor een duidelijke communicatie naar de burger toe omtrent het verloop van deze klachten.

Het doel van deze stroomschema's is om elke binnenkomende melding volgens een vooraf gedefinieerd protocol te laten verlopen zodat een objectief en onderbouwd antwoord kan gegeven worden van de melding. Hieronder zijn de stroomschema's weergegeven en begeleidende tekst bij de te nemen stappen.

Stap 1 is melding identificeren als 1 van onderstaande meldingen

- Wortelopdruk bij verhardingen
- Overhangende takken
- Schaduw
- Bladval
- Schade aan nutsvoorzieningen
- Honingdauw/roetdauw
- Bomen die dreigen te vallen en vallende takken
- Stormschade
- Verspreiding zaad
- Bewoners die oprit willen verbreden.

Stap 2 is het achterhalen of het om een openbare of een privéboom gaat.

Het stroomschema is opgesteld voor openbare bomen, niet voor privéboomen. Bij dit laatste zal de melder contact moeten nemen met de eigenaar en zal onderling moeten overeenkomen.

Wortelopdruk openbare bomen

1.1 **privé**: er is een controle vereist als er schade is aan gebouwen/verharding en gevaar is voor de stabiliteit van het gebouw/verharding door de worteldruk via de bevoegde persoon (architect). Vervolgens wordt nagaan of de boom er eerst stond tegenover het terras/gebouw/oprit, verharding, pad...(melding).

1.1.1 Negatief advies: er is geen gevaar voor de stabiliteit. De boom blijft behouden. Er worden verder geen maatregelen getroffen.

1.1.2 bij gebouwen: de boom stond er eerder dan het beschadigde goed. Omdat er gevaar is voor stabiliteit zal de boom moeten worden gerooid. Dit gebeurt enkel na volledige waardbepaling van de boom en berekening van rooikosten en heraanplant van de boom. Voorgelegd aan de klachtgever/bewoner die de volledige kost zal dragen.

Bij verharding kan men proberen een tussenoplossing te vinden door te werken met een dolomiet verharding en de oude verharding die niet voldoet aan de gewenste stabiliteit te vervangen.

1.1.3 De boom is later aangeplant dan het beschadigde goed. De boom zal moeten gerooid worden omdat er een stabiliteit risico is. De gemeente zal schadeprocedure opstarten. Heraanplant van nieuwe boom indien mogelijk. Bij heraanplant van een nieuwe boom moet men nagaan als er een toekomst is voor een nieuwe boom (mogelijk tot goed uitgroeien en volwassen stadium kunnen bereiken). Aanpassen aan te planten boomsoort.

Bij verharding kan men proberen een tussenoplossing te vinden door te werken met een dolomiet verharding en de oude verharding die niet voldoet aan de gewenste stabiliteit te vervangen.

1.2 **Openbare weg**: Men zal nagaan als het straatprofiel/ verharding zodanig is opgestoken er zich een gevaar vormt voor het doorgaand verkeer (berust op autoverkeer en fietsers, voetgangers niet). Problematisch betekent een onverantwoord hoog veiligheidsrisico door wortelopdruk.

1.2.1 De weg is in zodanige slechte staat dat de veiligheid in het gedrang komt. De boom/bomen zullen moeten worden gerooid. Dit mits heraanplant van nieuwe bomen met correcte standplaats maatregelen om voorgaande zaken niet opnieuw tegen te komen. Correcte standplaats maatregelen betreft namelijk: juiste boomsoortkeuze, ondergronds genoeg bodemvolume voorzien, substraat keuze alles om een gezonde boom te verkrijgen... (zie Standaardbestek 250 en visie van het bomenplan).

1.2.2 Het wegdek is nog bruikbaar ondanks de lichte worteldruk. De boomspiegel kan vergroot worden door reduceren verharding bv. strook verharding verwijderen in functie van de boom, vergroten grasstrook, (volledig) verwijderen voetpad,

1.2.3 De bestaande verharding kan niet ingenomen of verwijderd worden. Mogelijkheid om verharding te verhogen zodanig de oneffenheden van de worteldruk worden gereduceerd. Bestaande verhardingsprofiel verhogen t.o.v. oorspronkelijk niveau via sandwich constructie of andere duurzame standplaatsverbeteringstechnieken. Niet van toepassing bij korte omloop boom (zie visie).

1.2.4 Als er geen maatregelen kunnen worden getroffen is er een controle vereist van de bruikbaarheid van de voetpaden i.f.v. de toegankelijkheid in combinatie met de gebruiksintensiteit!

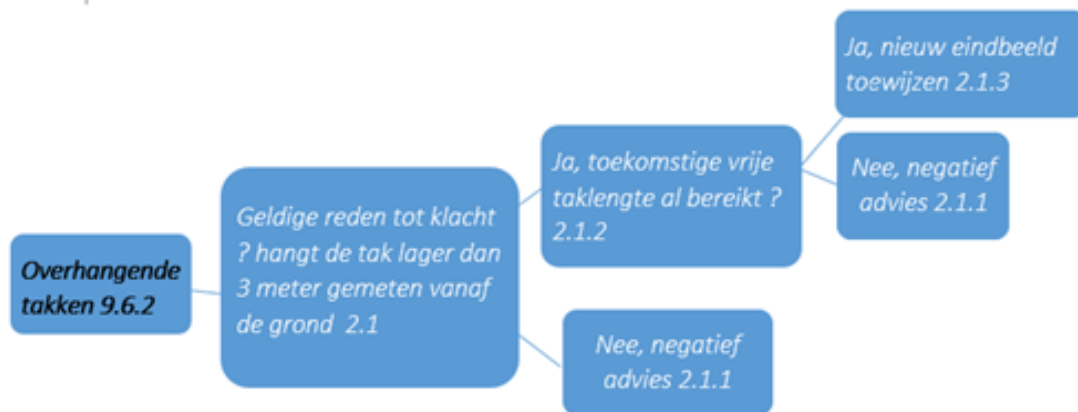
1.2.5 Als er geen groot gevaar is het plaatsen van signalisatie 'OPGELET STRUIKELGEVAAR' voldoende. Eigen technische dienst plaatst signalisatie (linten en verkeersbakens).

1.2.6 De voetpaden bestaan voornamelijk uit betonklinkers die bij worteldruk een zeer oneffen profiel genereren. Om dit te verhelpen kan men gebruikmaken van een aangerold grindpad. Dit zal de grote oneffenheden opvangen. Zo kan de boom behouden worden en is de standplaats ook verbeterend. Door deze toepassing zal de waterinfiltratie ook verbeterd worden.

1.2.7 Als er geen omvorming mogelijk is zal de boom/bomen moeten worden gerooid. Dit mits heraanplant van nieuwe bomen met correcte standplaats maatregelen om voorgaande zaken niet opnieuw tegen te komen. Correcte standplaats maatregelen betreft namelijk: juiste boomsoortkeuze, ondergronds genoeg bloedvolume voorzien, substraat keuze alles om een gezonde boom te verkrijgen (zie Standaardbestek 250 en visie van het bomenplan).

Overhangende takken

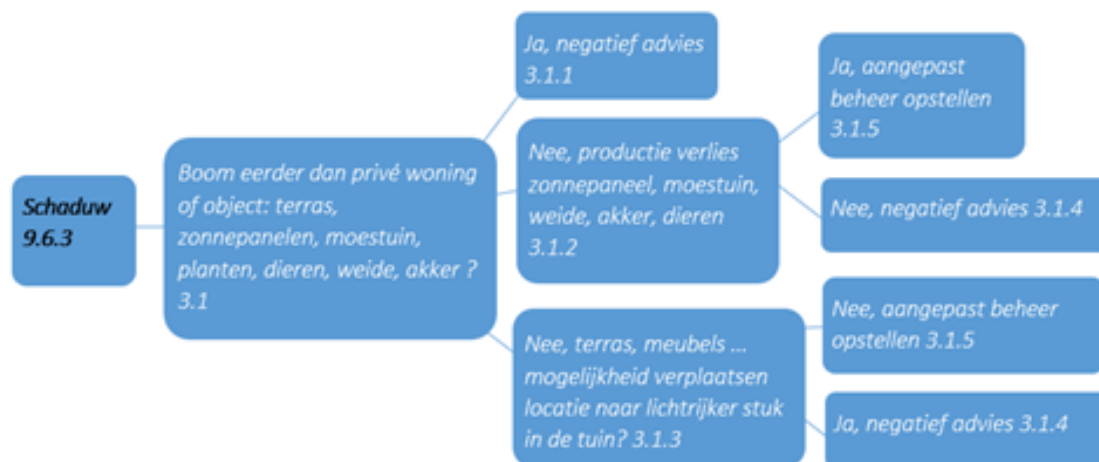
2.1 Eerst zal men moeten nagaan als de klacht van overhangende takken wel degelijk gegrond is. Dit is relevant als de tak lager komt te hangen dan 3 meter, gemeten vanop de grond bij privé of 0.5 meter afstand van bestaande gebouwen bij privé. Bij openbaar is het 4.5 meter gemeten van op het wegdek en 3 meter vanop de stoep. Als de klacht niet relevant is zal er een negatief advies gegeven worden.

2.1.1 Negatief advies: De groendienst neemt contact op met de betrokken persoon van de klacht met de mededeling dat de boom niet zal opgekrond worden aangezien deze geen afwijking heeft met de bomensvisie van de gemeente.

2.1.2 Als er beslist is om de boom op te snoeien of bij te werken is het van belang na te gaan of dat de boom zijn TKM (takvrije stamlengte) heeft bereikt? Indien deze nog niet bereikt is zal er een negatief advies zijn. Indien de TKM bereikt is kan men een nieuw eindbeeld vastleggen.

2.1.3 Nieuw eindbeeld toewijzen: Aangezien bij de boom een verkeerd eindbeeld en dus ook een verkeerde takvrije stamlengte werd opgesteld, moet men een nieuw en correct eindbeeld gaan toewijzen in de beheerplanning. Hierdoor gaat men in de toekomst de boom alsnog gaan opkronen tot de nieuwe takvrije stamlengte is bereikt. Het nieuw eindbeeld wordt vastgelegd door de groendienst. Het advies wordt toegelicht aan de betrokken persoon van de klacht. Er wordt zoveel mogelijk vermeden dat de boom wordt gekandelaberd. Hoofddoel blijft om niet vrij uitgroeiend eindbeelden voorop te stellen.

Schaduw

Bij teveel klachten (> 40% van de inwoners van een straat/zone) rond schaduw is een objectief verslag nodig wat de stappen zijn die genomen moeten worden. De objectiviteit wordt gegarandeerd door het inschakelen van een externe boomdeskundige). Op deze manier wordt duidelijk gecommuniceerd met de buurt welke maatregelen genomen zijn en waarom.

3.1 Nagaan als de boom er eerder stond tegenover de reden van de klacht. Dit berustend op privé woning, tuinhuis of objecten: terras, zonnepaneel, moestuin ,planten, dieren, weide, akker. Dit is moeilijk te controleren. Mogelijke tijdsbepalingen: schatten leeftijd boom, geografische kaarten oude luchtfoto's zijn hulpmiddelen om objecten te kunnen dateren. Indien de boom er eerder stond dan het object van de klacht zal er een negatief advies gegeven worden.

3.1.1 Negatief advies: Straatboom stond er eerder dan het privé-eigendom Aangezien de boom er al stond, wanneer beslist werd om op het privé-eigendom een productie-gerelateerde toepassing te installeren (zonnepanelen,..) of uit te voeren (moestuin, fruitgaard..) had men moeten rekening houden met het feit dat de straatboom nog ging groeien en dus een potentieel productieverlies kon teweeg brengen.

3.1.2 Aangezien de straatboom pas later werd aangeplant dan het privébezit, gaat men bij een klacht omtrent productieverlies van zowel plantaardige- als technische aard (groenten, fruit, zonnepanelen, dieren) de desbetreffende boom of bomen een nieuw, intensiever beheer/eindbeeld gaan toewijzen.

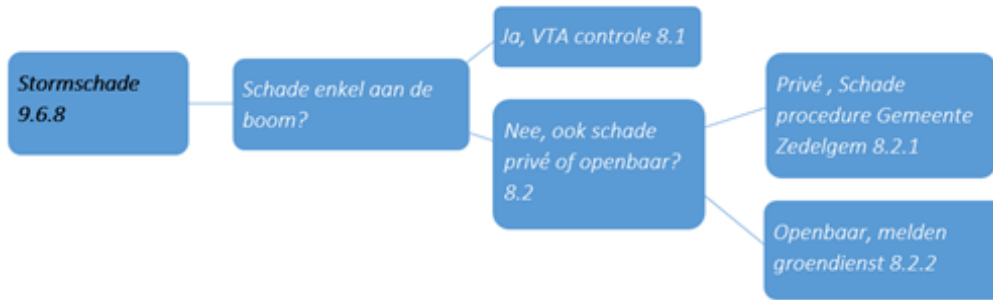
3.1.3 nagaan als de klacht van de schaduw omtrent terras/zonplaats verplaatsbaar is op privé terrein naar een lichtrijk gebied. bv. Tuinmeubelen zijn verplaatsbaar in de tuin en is dus geen reden om een boom anders te beheren.

3.1.4 negatief advies de boom blijft behouden en er wordt geen ander beheer toegepast.

3.1.5 Aangepast beheer: Hierbij gaat men ofwel de boom gaan uitlichten, innemen, kandelaberen ofwel de boom/bomen in hakhoutbeheer stoppen ofwel een periodieke uitlichting gaan toepassen. Zo kan men de hoeveelheid schaduw tegenover het privé-eigendom beperken, om zo het productieverlies te kunnen beperken. Indien het productie verlies verwaarloosbaar is zal er een negatief advies worden toegelicht.

- **Uitlichten** één of meerdere zijtakken aan de buitenkant van de blijvende kroon worden ingekort tot op een levende zijtak.
- **Innemen** alle zijtakken worden met een derde tot een vierde ingekort tot op een levende zijtak. Deze noodmaatregel is nauw verwant met het kandelaberen.
- **Kandelaberen** Indien de boomsoort ertoe leidt gekandelaberend te worden, wordt deze opgenomen in de beheerplanning, en gaat men deze om de drie jaar snoeien. Indien de boomsoort er niet toe leidt -> zie periodieke uitdunning. Dit zoveel mogelijk vermijden en behouden als laatste keuze!
To do: contact opnemen met de betrokken persoon en het positief advies toelichten.
- **Hakhoutbeheer** Indien de boomsoort zich op een afstand van meer dan 4m van de rijbaan bevindt, kan men deze boom als hakhoutstoof gaan beheren en gaat men deze in de beheerplanning opnemen. Elke 5 jaar zet men de hakhoutstoof volledig terug. Echter enkel indien de boomsoort dit toelaat. Indien niet -> zie periodieke uitdunning. Volgende boomsoorten verdragen het om als hakhout beheerd te worden: *Fraxinus* sp., *Salix* sp., *Castanea* sp., *Carpinus* sp., *Alnus* sp., *Acer campestre*, *Quercus robur* en *Populus* sp. Wel maar toepasbaar als de boom zich in een jonge leeftijd bevindt.
To do: contact opnemen met de betrokken persoon en het positief advies toelichten.
- **Periodieke uitdunning** kroon onder de vorm van niet vrij uitgroeiende boom uitdunnen indien de boomsoort er niet toe leidt gekandelaberend te worden en ook niet als hakhoutstoof kan worden beheerd, gaat men deze om de drie jaar voor 20% uitdunnen/inkorten.
To do: contact opnemen met de betrokken persoon en het positief advies toelichten.

Stormschade

8.1 Ter plaatste VTA uitvoeren/laten uitvoeren en het gevaar reduceren. Hier gaat de verantwoordelijke voor het boombeheer ter plaatse om de situatie te bekijken en door middel van een VTA (Visual Tree Assessment), een besluit te nemen over het al dan niet snoeien/vellen van de boom. Hoofddoel is het reduceren van het veiligheidsrisico. Dit wil niet altijd zeggen om de boom in zijn geheel te vellen. Een deel op stam laten staan behoort ook tot de mogelijkheden. Dit besluit somt men op in een adviesrapport. Hier kan men ook de hulp vragen van een erkende European Treeworker (ETW) of European Tree Technician (ETT) indien de situatie te complex is of het gaat om waardevolle (lees: grote en oude) bomen. Verder dient men nog aan de hand van het opgemaakte adviesrapport, de juiste stappen te ondernemen en de betrokken personen op de hoogte te brengen.

8.2 schade aan privé of aan openbaar domein?

8.2.1 Stormschademelding privé: Bellen naar de groendienst en verzekeraar inlichten.

8.2.2 Stormschademelding openbaar: Bellen naar de groendienst en verzekeraar inlichten.

Bijlage 2 Beslisboom ANB

Doel?

De beslissingsmatrix is een hulpmiddel om de vergunningverlenende overheid te ondersteunen bij vergunningsaanvragen om bomen te kappen.

Wat?

De beslissingsmatrix is een lijst van kenmerken die een boom kan hebben. Elk kenmerk krijgt een waardecijfer. Zo beslis je over de ecologische en monumentale waarde van een boom. De som van alle waardecijfers geeft ons inzicht in de maatschappelijke en ecologische waarde van de boom.

Gebruik de beslissingsmatrix bij solitaire bomen en bomen in rijbeplanting, zowel binnen als buiten de bebouwde omgeving. Hij is niet van toepassing op bossen.

Waarom een beslissingsmatrix?

Om objectief te kunnen oordelen welke waarde een boom heeft, gebruik je de beslissingsmatrix op pagina 8 en 9 van volgend document: [Kappen van solitaire bomen en bomen in rijbeplanting buiten bosverband \(doc - 2.92 MB\)](#)

Hoe invullen?

Vul de vragenlijst van de beslissingsmatrix in en tel de getallen op. De som geeft aan in welke categorie de boom zit:

- waardevol
- niet waardevol, maar wel belangrijk om de boom te behouden
- geringe maatschappelijke waarde

Deze rubrieken vormen het afwegingskader. De plaats die de boom in dit kader inneemt, bepaalt hoe streng je zult oordelen. Ook de mogelijk op te leggen maatregelen hangen af van dit kader.

Afwegingskader

De tabel hieronder toont het afwegingskader.

Totaalcijfer	Waardeoordeel	Kappen toegestaan?	Maatregelen
91 of meer	Waardevol	Maximaal te behouden (geen gunstig advies voor kappen)	Een <u>dendrologisch verantwoorde snoeivorm</u> is altijd toegestaan en kan zelf nuttig zijn.
40 tot en met 90	Niet waardevol, maar wel belangrijk om te houden als element	Kappen is toegestaan met een geldige reden	Heraanplanting als voorwaarde bij kappen. Bijkomende maatregelen kunnen opgelegd worden.
Minder dan 40	Geringe maatschappelijke waarde	Kappen toegestaan	Een heraanplantingsvoorstel mag, maar hoeft niet.

Ruimer kader

Naast het belang en de betekenis van bomen staat uiteraard ook de overlast (zowel direct als indirect) die mensen van bomen kunnen ondervinden.

Verder is binnen de beoordeling van een aanvraag niet alleen onderzoek naar de effecten door kapping noodzakelijk, maar ook onderzoek naar de effecten door nieuwe aanplanting.

Beslissingsmatrix waardevolle bomen				Waarde	Beoor- deling	Opmerking
Datum:						
Kadaster: Gemeente: Afd. Sectie Nr.						
Economische waarde						
Hoogtecategorie	Hoger dan 20 meter			10		
	Tussen 10 en 20 meter			6		
	Lager dan 10 meter			2		
Leeftijdverwachting	Meer dan 100 jaar			10		
	Tussen 50 en 100 jaar			6		
	Minder dan 50 jaar			2		
Omtrek	Meer dan 300 cm			10		
	Tussen 150 en 300 cm			6		
	Kleiner dan 150 cm			2		
Herkomst	Streek eigen/inheems			10		
	Niet streek eigen/exoot			6		
Dendrologie	Waardevol (minder dan 10 stuks binnen gemeentegrenzen)			5		
Conditie	Gezonde boom			10		
	Kwijnende boom			6		
	Afstervende boom			4		
	Dode boom			2		
Houtparasitaire aantasting	Neen			10		
Som						
Ecologische waarde						
Habitat	Voor vleermuizen als broedboom			10		
	Voor vleermuizen als migratie en/of jachtroute			8		
	Voor dag- of nachtroefvogels als horst of nestholte			10		
	Voor dag- of nachtroefvogels als migratie of jachtroute			8		
	Voor zangvogels als migratieroute, zangpost, rust of nestplaats			4		
	Voor vlinders/insecten als migratie, rust of broedboom			6		
Natuureducatieve potenties	Aanwezig			5		
Som						
Milieuwaarde						
Standplaats	Stadscentrum			10		
	Gesloten bebouwing - dorpskern			8		
	Open en halfopen bebouwing			6		
	Overgangszone			4		
	Landelijk gebied			2		
Plantwijze	Solitair			10		
	In rij beplanting			8		
	In groep van 2 tot 6 stuks			6		
	In grotere groepen			4		
	In bospark			2		
Doorwortelbare oppervlakte	Meer dan 20 m ²			10		
	Tussen 5 en 10 m ²			6		
	Minder dan 5 m ²			2		
Som						
Visueel ruimtelijke waarde						
Zichtbaarheid/ beeldbepalend	Zichtbaar vanaf de openbare weg			5		
	Beeldbepalend voor de omgeving			5		
Cultuurhistorie	Cultuurhistorische waarde aantoonbaar			10		
Vervangbaarheid	Niet vervangbaar			10		
	Vervangbaar			4		
Som						
Totale som meer dan 90 (waardevolle bomen)						Kappen Ja Neen Vormsnoei Ja Neen Heraanplanting Ja Neen
Totale som tussen 40 en 90						Kappen Ja Neen Heraanplanting Ja Neen
Totale som minder dan 40						Kappen Ja Neen Heraanplanting Ja Neen

Bijlage 3 Beslisboom Diksmuide

BOMEN - BESLISSINGS - TABEL (BBT) - Ondersteuning bij het verwijderen van hoogstammige bomen							
Aanvrager:							
Straat:							
Kadaster:				Afd.:	Sectie:	Nr.:	
Informatie bomen aantal:				Soort(en)			
Omtrek:							
Datum:							
			WAARDE	Beoordeling	Beoordeling	Beoordeling	Opmerkingen
Hoogte	Hoger dan 20 meter		5 ptn	
	Tussen 10 en 20 meter		3-4				
	Lager dan 10 meter		1-2				
Leeftijdverwachting	Meer dan 100 jaar		10 ptn				
	Tussen 50 en 100 jaar		6-8				
	Minder dan 50 jaar		2-6				
Omtrek	Meer dan 300 cm		10 ptn				
	Tussen 150 en 300 cm		6-8				
	Kleiner dan 150 cm		2-6				
Herkomst	Streekeigen/inheems		10 ptn				
	Niet streekeigen/exoot		6				
Dendrologie	Waardevol		10 ptn				
(oorspronkelijk inheems, < 20 stuks binnen gemeente)							
Conditiebeoordeling (bladbezetting, parasitaire aantasting, dode takken of takkenbreuk, ...)			0-10 ptn				
Gezonde boom: 10, Attentieboom: 2-8, Risicoboom: 0							
Standplaats	Stadscentrum		10 ptn				
	Gesloten bebouwing - dorpskern		8				
	Landelijk gebied		6				
Standplaats tov woningen, burens, ...	Vrijstaand		10 ptn				
	Tussen 5 en 10 meter		-6				
	Op minder dan 5 meter		-8				
	Op minder dan 3 meter		-10				
Plantwijze	Solitair		10 ptn				
	In dreef beplanting		8				
	In groep van 2 tot 6 stuks		6				
	In grotere groepen		4				
Doorwortelbare oppervlakte	In bospark		2				
	Meer dan 20m ²		10 ptn				
	Tussen 5 en 10m ²		6				
Zichtbaarheid/beeldbepalend voor de omgeving vanuit 1 of meerdere zichthoeken	Minder dan 5m ²		2				
			0-10 ptn				
Moede en typische habitus of verschijningsvorm van de boomsoort			0-10 ptn				
Niet vervangbaarheid/uniciteit (historiek, ...)			0-10 ptn				
Habitat	Broedboom		10 ptn				
	Migratie en/of jachtroute		8				
	Horst of nestholte		6				
	Migratie of rust		4				
Natuureducatieve potenties			5 ptn				
Aantoonbaar schadelijk voor gezondheid van mens of dier (giftig, allergie, ...)							
	Niet schadelijk		10 ptn				
	Mogelijk schadelijk aangelanden		-5				
	Schadelijk voor eigenaar		-10				
TOTAAL 150 PUNTEN				0	0	0	
Totale som meer dan 105 (70%) = <u>waardevolle</u> boom							Kappen JA/NEE
							Vormsnoei JA/NEE
Totale som tussen 75 en 105 (50%) = <u>belangrijke</u> boom							Kappen JA/NEE
							Heraanplanting JA/NEE
Totale som minder dan 75							Kappen JA/NEE
							Heraanplanting JA/NEE

Bijlage 4 Beslisboom Izegem

SCORE:	Wat is de vitaliteit of conditie van de boom?	
8	Boom in optimale conditie, zonder schade en met hoge levensverwachting	
4	Boom in goede conditie, met beperkte schade	
2	Boom in matige conditie	
0	Boom in slechte conditie of afstervend	
SCORE:	Is er gevaar?	
8	Er doet zich geen gevaar voor	
4	Er is een beperkt gevaar voor de omgeving	
0	De veiligheid kan niet gegarandeerd worden	
0	Het gevaar is acuut (de boom kan elk moment omvallen)	Op bevel van burgemeester
SCORE:	Geeft de boom een meerwaarde inzake ecologie?	
8	De boom heeft een zeer hoge ecologische waarde	
4	De boom is ecologisch waardevol	
2	De boom heeft een lage ecologische waarde	
0	De boom is een invasieve exoot	Gunstig
SCORE:	Geeft de boom overlast?	
6	De boom geeft geen overlast	
4	De boom geeft matige overlast	
2	De boom veroorzaakt schade of geeft veel overlast	
0	De boom zorgt voor ernstige schade	
SCORE:	Is de boom beeldbepalend of te zien vanaf de openbare weg?	
8	De boom is een eyecatcher	
4	De boom is karakteristiek of achtertuinboom	
2	De boom valt niet op	
0	De boom is niet te zien	

SCORE:	Welke is de standplaatswaarde?	
8	De boom staat in het stadcentrum	
6	De boom staat in een groenarme wijk	
2	De boom staat in een groene woonwijk	
0	De boom staat in een bomenrijke tuin	
SCORE:	Heeft de boom enige educatieve of erfgoedwaarde	
40	De boom is of maakt deel uit van een bescherming als monument, cultuurhistorisch landschap of stad- en dorpsgezicht	Advies erfgoed
20	De boom heeft een cultuurhistorische waarde maar geniet geen bescherming als erfgoed	
4	De boom heeft een behoorlijke leeftijd zonder specifieke erfgoedwaarde	
2	De boom komt heeft een jonge leeftijd en geen erfgoedwaarde	
SCORE:	Welke is de soortwaarde (VVOG)	
8	De boom is bijzonder of zeldzaam (Soortwaarde ≥ 3)	
6	De boom komt soms voor (Soortwaarde ≥ 2)	
4	De boom komt geregeld voor (Soortwaarde < 2)	
2	De boom is niet bijzonder (soortwaarde < 1)	
TOTALE SCORE:	Totaal Bepaling Kapvergunning*	Advies
	Score hoger of gelijk aan 30	Ongunstig
	Score hoger of gelijk aan 10	Gunstig met voorwaarden**
	Score lager dan 10	gunstig
	*Het resultaat is steeds richtinggevend	
	** Bijkomende voorwaarden zijn dossierafhankelijk	